
In Memoriam

Стефанія ГВОЗДЕВИЧ

**ТАКОЮ ЇЇ ПАМ'ЯТАЮ
(СВІТЛІЙ ПАМ'ЯТІ ГАННИ ГОРИНЬ)**

Stefania HVOZDEVYCH. The Way I Will Remind Her (Hanna Horyn' – To The Blessed Memory).

*Любов к отчизні, де героїть,
Там сила вража не устоїть,
Там грудиль сильніша од гармат.*

Іван Котляревський
“Енеїда”

Моє перше враження про Ганну Йосипівну дуже чітке, хоча минуло понад 30 літ.

Це був 1974 рік. Тоді Ганна Горинь ще водила екскурсії по музею. Одухотворене і світле обличчя, завжди говорила врівноваженим, тихим голосом, додаючи якийсь оригінальний факт. У стрункій постаті й чарівній усмішці відчувалася велика духовна сила і почуття людської гідності, залюбленість у те, що робить, і бажання самовіддачі. У 70-их рр. ХХ ст. МЕХП володів потужним колективом науковців. Ганна Йосипівна виділялась активністю як на засіданнях Вченої ради Музею, так і в громадському житті колективу. Пам'ятаю її запальні виступи при обговоренні питань розвитку народних художніх промислів (у той час Ганна Горинь досліджувала шкіряні промисли України, отже володіла інформацією про стан розвитку й інших), про організацію експедицій. У 70-80-их рр. ХХ ст. велася дуже активна експедиційна науково-дослідна робота, зокрема на теренах Бойківщини, Гуцульщини, Полісся (невтомно поповнювали архів музею необхідними польовими спостереженнями та фонди речовими пам'ятками при підготовці монографій “Бойківщина”, 1983, “Гуцульщина”, 1987).

За літо збирали 500 і більше експонатів, їх дуже детально паспортизували і передавали у фонди

МЕХП. Після літнього сезону учасники експедиції на Вченій раді доповідали про найцікавіші знахідки, про стан збереження народних скарбів та живучість в українців історичної пам'яті.

Ганна Йосипівна захистила кандидатську дисертацію у Мінську 1984 р. Тема – “Шкіряні промисли України (друга половина XIX – початок XX ст.)” прийнята із захопленням білоруськими корифеями етнографії (як Бандарчик, Соловей, Цітоу, Молчанова). Взаєморозуміння і підтримка білоруськими вченими українців, які виходили на захист дисертацій (у Києві не було спеціальної ради з етнографії), – непоодиноким явищем на той час: білоруси співчували львівським вченим через жорсткі режимні рамки у застійному Львові та всій Україні у гуманітарній сфері, про що згадували Зоряна Болтарович, Таїсія Гонтар – багаторічні працівники музею. Зокрема проводились спільні експедиційні вивчення Полісся, наради, обговорення певних проблем тощо.

Ганна Йосипівна часто розповідала про свої спостереження під час експедицій, про зміни у побуті та народній культурі, яку вона знала досконало і розуміла причини певних негативних тенденцій, що простежувались в українському селі другої пол. XX ст. Ганна Йосипівна ніколи не мислила вузькорегіонально, вона бачила цілу гаму трагедій України у її бездержавному розвитку, її цікавили паростки, а точніше, повнокровний розвиток державницької ідеології у селян, роль різних громадських організацій у міжвоєнний період. Даній проблематиці було присвячено не один рік життя і праці, підсумком чого стала монографія “Громадський побут сільського населення Українських Карпат (XIX – 30-ті роки XX ст.)” (К., 1993). Інтерес академічної аудиторії викликала також її доповідь “Українське селянство на шляху до державної самостійності”, виголошена на конференції у 2000 р., присвяченій відзначенню 100-ліття видання у Львові “Самостійної України” М.Міхновським (“Самостійна Україна” Миколи Міхновського та її роль у формуванні державницької ідеології. Матеріали науково-практичної конференції до 100-річчя її видання. 4 бер. 2000 р., редкол.

С.Гвоздевич, І.Головацький, М.Панчук – Львів, 2000.– 142 с.).

Особливе зацікавлення – роль священників у піднесенні національно-патріотичних прагнень народу, яку розкривала на прикладі подвижницької душпастирської, просвітницької та наукової діяльності отця Михайла Зубрицького (на жаль, вчена не встигла опублікувати результатів цієї діяльності своїх досліджень).

Варто також згадати, що Ганна Горинь народилась, росла і формувалась у національно свідомій родині (за це брата було заслано в Мордовію, а її разом із батьками переселили у Миколаївську обл.). (Див.: Никорак О. Світлій пам'яті вченій-етнологу Ганні Горинь // *Минуле і сучасне Волині й Полісся: роде наш красний.* – Луцьк, 2007.– Вип. 24.– С. 274-279), вона гостро відчувала громадянський обов'язок академічного вченого перед потерпілими від аварії на ЧАЕС – у 1998 р. брала участь в експедиції до переселенців з Чорнобильщини у південні райони Київщини, а також у сам Чорнобиль, для збору польових матеріалів та опису зібраної колекції. Це були незабутні експедиції, увесь талант та багатющій досвід вчена виявляла щоденно, оскільки у складі експедиції працювало багато молоді, яка потребувала спілкування, обговорення виявлених артефактів.

Для мене Ганна Йосипівна була близька за духом, бо любила гори, розуміла ліричну душу їх мешканців, знала особливості народної культури бойків; у її стриманій строгій красі якої вбачала генетичне коріння і спорідненість із загальноукраїнськими традиціями. Вона була вченим від Бога, завжди вимоглива і самокритична, відповідальна за кожне слово. У незалежній Україні працювала не шкодуючи себе, на ниві популяризації й активізації викладання народознавства у школі, виступивши ініціатором розробки відповідної навчальної програми. Переконана: ми ще не повністю оцінили її внесок у розвиток української етнології, що належить зробити майбутнім молодим науковцям.

Усі фото автора (1998-2006 р.), публікуються вперше.

